

Slourenski dom

Str. 150

V Ljubljani, torek, 6. julija 1937

Leto II.

Italija in Nemčija sta se ustrašili angleške odločnosti Novi upi, da se prepreči splošen spor zaradi Španije

London, 6. julija. Seja mednarodnega odbora za nevmešavanje, ki bi imela biti danes popoldne, da odgovori na italijansko-nemške predloge, je bila zopet odgojena, ker se za kulise delajo silni napor, da se prepreči popoln polom politike nevmešavanja v špansko državljansko vojno. V angleškem zunanjem ministertvu so davi neuradno izjavili, da bi bila Anglija pripravljena priznati generala Franca kot vojskovojočo se stranko, ako bi vse velesile na to pristale, da se odpokličejo vsi prostovoljci iz obeh strank. Kajti samo na ta način bi bilo mogoče sedanji španski spor, ki zavzema povsem obliko mednarodnega spora, omejiti na navadno državljansko vojno. Veliko pa je odvisno od razgovora, ki ga bo imel angleški zunanji minister Eden s francoskim veleposlanikom Corbinom, ki je prišel v London s sprednjimi navodili svoje vlade. Verjetno je, da bo Francija vstrajala na svojem odklonilnem stališču glede priznanja generala Franca, toda ona bo na vsak način podpirala angleški predlog, da se umaknejo iz Španije vsi prostovoljci. Zaradi tega izgleda, da je mogoče izhod iz španske zagale pod naslednjimi pogoji:

1. Ako se izkaže, da je pomorsko nadzorstvo končnoveljavno nemogoče, potem se bodo velesile trudile, da se sporazumejo tako, da bi bilo pomorsko nadzorstvo z visokega morja enostavno prenehanje v španska pristanišča, kjer bi določeni nadzorniki imeli pravico, da pregledajo vsako inosemko ladjo. Iz Rima in iz Berlina prihajajo poročila, da bi Italija in Nemčija bili pripravljeni ta način nadzorstva sprejeti, ker jima je silno neljubo, da sta s svojimi nesprejemljivimi predlogi takorekoč izzvali Anglijo, da je pokazala svojo moč.

2. Kot protiuslugo za ukinitve pomorskega nadzorstva pa zahtevata Francija in Anglija, da se odpokliče vseh prostovoljcev, ampak ukinitve sploh vsakega vmešavanja v Španijo. V prvi vrsti pa ukinitve pošiljanja letal in letalskih bomb, ter zahtevata, da se za letalstvo ustanovi posebno nadzorstvo.

Na nemškem veleposlanstvu namigavajo, da bi bila Nemčija voljna odpoklicati prostovoljce, medtem ko je Italija v tem vprašanju naravnost nasilna in pravi, da je odpoklic nemogoč. Tudi rdeča vlada v Valenciji je sporočila v London, da je pripravljena brez nadaljnjega odpuštili vse inozemske državljane (ta pripravljenost rdeče Španije je razumljiva, ker so večinoma vsi inozemski prostovoljci med tem že postali španski državljani), a vlada v Salamanci javlja, da se o odpustu prostovoljcev ne razgovarja.

Italija pripravljena da se pogaja

V Rimu so silno nezadovoljni, da se je položaj zaradi Španije tako zaostiral ter očitajo Veliki Britaniji, da zopet ni držala besede, češ, da so bili italijansko-nemški protipredlogi o ukinitvi pomorskega nadzorstva sestavljeni na pobudo angleškega poslanika v Berlinu Hendersona in je silno značilno, da sta Anglija in Francija sedaj kar naenkrat vrgli krinke s obrazov ter začeli govoriti o

življenjskih interesih v Sredozemskem morju, ki da jih je treba ščititi, medtem ko sta dosedaj gostoljubili, kot piše »Popolo d'Italia«, samo o interesih miru. Virginio Gayda podčrtava gotovo po pobudah šefa italijanske vlade, da bi nova močna Španija, kot jo ustvarja general Franco, enkrat za vselej napravila konec stoletnim poniževalnim predpavicam, ki jih ima in nasilno drži Anglija na španskih vodah.

V italijanskih diplomatskih krogih v Londonu pa govorijo zopet drugače. Odločno odporne stališče Anglije, ki ima za seboj očitno večjo oboroženo silo, kot je z njo razpolagala v abesinskem sporu, daje italijanski diplomaciji priliko za premišljevanje, da angleškega loka ne sme preveč napenjati. Zato izjavljajo, da bi bila Italija pripravljena razgovarjati se o prenosu nadzorstva v Španiji ter o novi obliki politike nevmešavanja velesil, ako bi odkoderkoli prišli kakšni novi pametni predlogi. Zdi se, da abo takšne predloge prinesel belgijski ministri predsednik Van Zeeland, ki bo danes popoldne prišel osebno v odbor za nevmešavanje.

Negrin prosi Francoze za pomoč

Pariz, 6. julija. Iz Salamance poročajo, da je imel general Franco velik govor, v katerem je izjavil, da bo po končni zmagi izvedel ljudsko glasovanje po vsej Španiji, da dokaže svetu, če je Španija vdana nacionalistični vladi ali ne. On je prepričan, da bo špansko ljudstvo 100% odgovorilo, da smatra zmago nacionalne Španije za odredilo.

Tukaj potrjujejo, da je prišel predsednik vlade rdeče Španije Negrin v Pariz, kjer se je raz-

govarjal s predsednikom vlade in zunanjim ministrom o obupnem položaju njegove vlade in njegove vojske. Vse ostalo bi še šlo, je dokazoval Negrin, tudi čet ima zadosti na razpolago, toda primanjkuje orožja in municije, brez katerega je nemogoče, da vzdrži naval nacionalistične vojske, ki ga pričakujejo prihodnje dni na madridski fronti. Negrin je pristavil, da razpolaga s 400.000 dobro izvežbanimi vojniki, ki pa so brez orožja nič vredni.

Angleški predlogi

Berlin, 6. julija. Londonski dopisnik »Völkscher Beobachterja« poroča, da sestavlja angleška vlada naslednji kompromisni predlog za sporazum med velesilami o španskem vprašanju:

1. Velesile priznajo republikanski in nacionalistični Španiji pravice vojskovojočih se držav v razdalji 3 morskih milj okrog španskih obal.
2. Pomorska kontrola iz označene trimiljske zone ostane nespremenjena.
3. Z dnevnim sporazumom se začne tudi umik prostovoljcev iz Španije.

Po boljčih

Salamanca, 6. jul. Generalni štab nacionalistične armade javlja, da nacionalisti nevdružno prodirajo naprej proti Santanderu. Po hudih, a sijajno izvedenih bojih so odbili nasprotnika ter zasedli mogočno visoko gorje Castro Alen. Na fronti v Leonu so nacionalisti obkolili hrib Somiedo ter po srditih borbah vrgli nazaj nasprotnika, ki je pustil 300 mrtvih na bojišču. Na madridski fronti so naše čete odbile več napadov republikanske vojske pri Casa de Campo in pri Cuesta de la Reina. Na fronti pri Avili in v Andaluziji običajno streljanje.

Angležem je največ za rudo Franco potrdil angleške pravice v Biskaji a pričakuje zato, da ga Anglija prizna

Pariz, 6. julija. Francosko zunanje ministertvo potrjuje, da je bil dosežen sporazum med generalom Francom in angleškimi zastopniki glede rudnikov Orconera (Orconera Iron Ore Company) v okoliščini Bilbao. Ti rudniki so bili last angleških družb ter so dajali povprečno po 800.000 ton železne rude vsako leto, medtem ko so sosedni rudniki v bližini Santandra, ki so tudi angleška last, dali vsako leto okrog 200.000 ton. To železno rudo je Anglija izvažala tudi med državljansko vojno in je bil izvoz prekinjen samo za časa najhujših bojev okrog Bilbao. Anglija želi, da rudniki nadaljujejo svoje delo, ker železno rudo potrebuje za svoje visoke peči v Walesu. General Franco je Angležem potrdil vse njihove dosedanje pravice, tako da bodo rudo lahko proizvajali in izvažali v isti izmeri in pod istimi

pogoji kakor dosedaj. Pogajanja je vodil za generala Franca poseben odposlanec Bolin, ki je bil svoje dni dopisnik nekega madridskega lista v Londonu in je sedaj predstojnik propagandnega ministertva Francove vlade, za Angleže pa angleški trgovinski ataše Pack, ki se že dalj časa nahaja v Salamanci. General Franco je s tem, da je Angležem potrdil njihove pravice, na vsak način hotel ustvariti duhovno razpoloženje, da se čim prej sporazume z Angleži in da od njih dobi priznanje kot vojskovojoča se stranka.

Iz istih virov poročajo, da je general Franco podpisal uredbo, ki prepoveduje vstop v nacionalistični del biskajske pokrajine vsakemu inozemcu, to pa v pričakovanju, da bo čim prej nagraden s priznanjem vojskovojoče se stranke od strani Anglije in Francije.

Francoski listi poročajo iz dobrih virov, kot pravijo, da želi general Franco na vsak način privabiti angleški kapital in da bi bil pripravljen, ako mu takoj ugođe, odrediti od sebe italijansko pomoč in celo odpuštili italijanske prostovoljce.

Avstrijski protest v Berlinu

Berlin, 6. julija. Avstrijski poslanik v Berlinu ing. Stefan Taschitz je danes obiskal zunanjega ministra Neuratha in protestiral proti nezastlišanemu pisanju nemškega časopisja, kakor tudi proti sramotnemu poročanju nemških radio postaj o načinu, kako da avstrijske oblasti postopajo s političnimi kaznjenci. Avstrijski poslanik je naglasil, da je takšno poročanje, ki je vsebinsko popolnoma lažljivo, v kričečem nesoglasju s sporazumom, ki je bil sklenjen med obema državama dne 11. julija 1936. Nemški zunanji minister je protest vzel na znanje ter sporočil poslaniku, da bo njegovo pritožbo odstopil pristojnim oblastem v državi.

Razdelitev Palestine v tri dele

London, 5. julija. AA. DNB: Jutranjiki pišejo, da bo poročilo kraljevske komisije za Palestino objavljeno v četrtek. Istčasno potrjujejo listi, da predlaga komisija za razdelitev Palestine v tri dele: v židovsko državo, v arabsko državo in v posebno mandatno ozemlje, ki bi za zmeraj ostalo pod nadzorstvom Velike Britanije.

»Daily Herald« piše, da se je bati novih nemirov po objavi tega poročila. Zato so poslali križarko »Repulse« tako nenadoma z Malte v Hajfo. Tudi v Palestini je vlada že izdala izredne odredbe. Angleške čete na egiptski meji so prejele povelje, da naj bodo v največji pripravljenosti. Čete bodo v slučaju potrebe z letali prepeleljali v Palestino.

nepoškodovan. Tudi mnogo drugih odličnikov je čestitalo osebno ali pa brzojavno. Tudi iz cele države prihajajo vesti, ki pravijo, da se povsod vesela da atentat ni uspel.

Minister dr. Anton Korošec se posavlja na pokopališču pri Sv. Križu od pokojnega vladike.

Vesti 6. julija

Volitve na Irskem so prinesle De Valeri ponovno zmago. Njegova stranka je dobila 65 mandator, stranka Cosgravea 44, delavska stranka pa 11.

V stavko so stopili delavci tovarne General Motors v Barceloni. Socialistični listi pravijo, da pomeni ta stavka »napad na revolucijo«.

1.356.000 brezposelnih je sedaj v Veliki Britaniji. V enem mesecu je to število padlo skoraj za 100.000.

Iz zaporov so spustili danes znanega francoskega pisatelja in časnika Charlesa Maurasa, ki je moral odsedeti šestmesečno kazen zaradi nekaterih svojih člankov v desničarskem časopisu.

Narodni praznik so v nedeljo slavili v Ameriki. Promet je bil tolikšen, da so oblasti zabeležile 140 žrtev raznih nezgod. Samo avtomobilisti so do smrti povzili 90 oseb.

Nemška odprava, ki namerava iti na Himalajo iskati trupla ponesrečenih članov ekspedicije, se bo v letalu povzpela nad gore in iz njih skušala ugotoviti točen kraj nesreče.

Zastopniki Nemčije in Luxemburga so podpisali poseben dogovor za ureditev medsebojnega tujkega prometa.

Poljski parlament se bo najbrž v kratkem sestal, ker tako zahtevajo poslanci vladne večine zaradi spora okrog zadnjega poštvališča maršala Pilsudskega, ki je nastal med vlado in nadškofom Sapiehom.

Redna trgovska letalska proga se je uvedla večeraj med Ameriko in Evropo. Letalo »Caledonia« je ob 8. zvečer odletelo proti Novi Fundlandiji, dočim je iz nasprotne smeri ameriško letalo odletelo proti Evropi dve uri kasneje. Ob 4. ponoči sta se letali srečali na Atlantiku. Ko je »Caledonia« odletela iz Irske, je letalec želel vso srečo tudi predsedniku republike De Valera.

V mir na svetu in v Evropi trdno veruje predsednik južnoafriških držav general Herzog. Za mir je dober znak v tem, da si vse države želijo miru.

Angleška kraljevska dvojica je obiskala glavno mesto Škotske Edinburgh. Prebivalstvo jima je priredilo veličasten sprejem, ker se je po 40 letih prvič zgodilo, da je Skotinja kot angleška kraljica obiskala prestolnico Škotske.

Turška mornarica bo v kratkem obiskala pristanišča nekaterih držav ob Sredozemskem in Črnem morju. Prva skupina bo obiskala ruska pristanišča, druga pa Jugoslavijo in Italijo.

O novih trgovinskih odnosih med Italijo in Turčijo bodo v Carigradu razpravljali turški vojni, finančni in kmetijski ministri. Seji bo predsedoval predsednik vlade Izmet Ineni.

Mednarodni kongres za kazensko pravo se je v nedeljo začel v Bernu.

Predsednik belgijske vlade Van Zeeland se je vrnil v Evropo iz Amerike, kjer je obiskal predsednika Roosevelta. Svoje razgovore bo nadaljeval tudi v Angliji.

Odnosi med Sovjetsko Rusijo in Japonsko se bodo spet uredili, ker so sovjetske čete zapustile oba Amurske otoka. Tako javlja japonska agencija Domei.

V Bukarešti se nahaja načelnik glavnega generalnega štaba poljske armade general Stakijevič. Stakijevič je razpravljal o vojaških stvareh z načelnikom rumunskega generalnega štaba Sicutom. Kralj Karol je oba načelnika generalnih štabov sprejel v avdienco.

15. julija bodo izročili prometu nov prekop, ki bo vezal reki Moskvo in Volgo.

Prvo nagrado v tekmovalju balonov za Gordon-Benettov pokal je dobil belgijski balon »Belgica«, s katerim sta Ernest Demietter in Hofhaus preletela 1430 km.

Nemška reformatorska cerkev protestira proti aretaciji pastora Niemöllerja. V nedeljo so v mnogih cerkvah zanj brali službe božje. Generalni superior te cerkve je prebral izjavo, v kateri trdi, da aretirani pastor ni žalil države, pač pa je samo branil svojo Cerkev.

Podpredsednik francoske vlade Leon Blum bo odpotoval v Ameriko. Baje se bo tam razgovarjal o likvidaciji vojnih dolgov, o katerih se bodo v kratkem začeli razgovarjati zastopniki Amerike, Anglije in Francije.

Letalka Earhardtova rešena? Ameriško in japonsko brodovje hiti na pomoč

Newyork, 6. julija. Iz Los Angelesa javljajo, da so davi od dveh čez Honolulu na Havajskih otokih sprejeli poročilo, da je pogrešana letalka Earhardtova zopet dala radio znamenje, da je še pri življenju in da se nahaja na suhem. Ni pa določila suho zemljo, na katero se je rešila. Ameriška radio oddajna postaja na Havaju je namreč poslala Earhardtovi poziv, naj odgovori s tremi klicji, če se nahaja na suhi zemlji, nakar je postaja v kratkem presledku dobila omenjene tri pozive, ki jih torej smatrajo za znak, da je letalka že na suhem. Na drugi strani pa so davi ob sedmih zopet sprejeli pretrgane radio pozive, ki pravijo, da se nahaja Earhardtova letalo še vedno na vodi in sicer 281 morskih milj severno od otoka Howland. Angleška tovorna ladja »Moorboy« je javila po radiu, da se nahaja samo še 90 morskih milj severno od označenega kraja in da hiti z veliko brzino proti kraju nesreče, da letalko reši, če se med tem že ni potopila.

Dve eskadri ameriškega brodovja, med katerim se nahaja tudi matična ladja s 54 letali,

išče okrog Howlandskih otokov pogrešano letalko. Tudi japonska admirališča je javila v Honolulu, da stavlja vse svoje brodovje, ki se nahaja v tem delu Tihega morja, na razpolago amerškemu pomorskemu poveljstvu za iskanje ponesrečene letalko.

Honolulu, 6. julija. Tovorna ladja »Itasca«, ki obenem tudi lovi mine, ter minonosce »Swan« sta prišla do točke 800 milj severno od otoka Howland, kjer se nahaja pogrešana letalka. V bližini se nahaja tudi že angleški tovornik »Moorboy«, tako da bodo vse tri ladje z združenimi močmi iskale Earhardtovo.

Nikdar doslej še ni bila poslana tolikšna reševalna ekspedicija, kakor so jo tokrat poslali za Earhardtovo. Iz Honolulu je odšla oklopna četa s tremi letali, štiri manjše križarke in več rušilcev in pa nazadnje še matična ladja za letala »Lexington«, ki vozi s seboj 54 letal. V najboljšem slučaju bodo te vojne ladje v štirih dneh blizu kraja nesreče.

Moskva ruje na Portugalskem Veliki državnik Salazar srečno ušel atentatu

Lisbona, 6. julija. Ministrski predsednik Salazar dobiva še neprestano čistitke, da je srečno ušel atentatu, ki so ga na njega napravili, kot postaja sedaj vedno bolj jasno, moskovski agenti. Salazarju so čestitali skoraj vsi ministrski predsedniki evropskih držav. Najbolj toplo se izraža Mussolini-jeva čestitka. Atentat je opozoril portugalsko ljudstvo, da je treba začeto delo državne preobnove neustavljeno in brez usmiljenja nadaljevati, ker so na delu tudi boljše sile, ki si ravno tako ne dovolijo nobenega počitka, da bi uničile, kar je pod obstoječo vlado portugalski narod ustvaril velikega in trajnega.

Preiskava v zvezi s poskusom atentata proti

predsedniku Salazarju je mogla takole sestaviti potek dogodkov:

Ob zori, v soboto zjutraj, je videl nekdo, ki je šel slučajno po ulici Barboza Dubocaz, kjer stanuje dr. Torquato, avtomobil z ugasiimi luči. V avtomobilu je bilo več oseb. Policija je preprečena, da so to bili atentatorji, ki so pustili bombo pred palačo. Bomba je bila z dvojno žico zvezana s sosednjo ulico. Zažigalna žica je bila dolga kakih 50 m. Eden od zarotnikov je dajal na oglu ulice znak, drugi pa je zažigal žico. Eksplozija je bila zelo huda. Šefa kabineta predsednika Salazarja je vrglo skozi okno. Popoldne je obiskal Salazarja predsednik republike in mu čestital, da je ušel atentatu in ostal

Ko je zagnila zemlja velikega škofa dr. A. B. Jegliča

Ljubljana, 5. junija.

Po končani maši zadušnici se je okrog 11 dopoldne začel izpred stolnice skozi mesto razvijati veličasten sprevod, v katerem je velikega pokojnika na zadnji poti proti božji njivi k Sv. Križu spremljalo na tisoče vernikov.

Pred stolnico so pred začetkom sprevoda zapeli združeni ljubljanski pevski zbori pod vodstvom dr. Dolinarja in g. Prelovača pokojniku v slovo dve žalostinki, in sicer »Poljana tožic in »Ušliš nas Gospode«.

Slovo župana dr. Adlešiča

Predno se je sprevod začel pomikati izpred stolnice, se je v izbranih besedah od pokojnega vladike dr. A. B. Jegliča, poslovil v imenu bele Ljubljane in vseh ljubljancev, ljubljanski župan dr. Juro Adlešič, ki je poudarjal dragocene pokojnikove zasluge tudi za našo Ljubljano.

Začetek sprevoda

Na čelu sprevoda je uslužbenec pogrebnega zavoda nosil veliko luč, za njo so nosili trije uslužbeni istega zavoda velik križ z žalnima trakovima, križu pa je sledila velika črna zastava.

Tej glavi sprevoda je sledila fanfara ljubljanske glasbene zveze, ki je skozi ljubljanske ulice turbošno oznaevala, da se od stolnega mesta Slovencev postavlja veliki sin našega naroda.

Sledili so v pestrih krojih mali vitezi sv. Frančiška z malimi banderami in zastavicami, bilo jih je okrog 70. Dečkom so nato sledile bele oblečene deklice, sestrice sv. Klare z zelenimi venčki na belih drogovihi, teh deklic je bilo čez 250.

Številno je bila nato zastopana v sprevodu ljubljanska šolska mladina s svojimi vzgojitelji, dalje mnogostevilni uslužbeni dobrodelnih in podobnih zavodov in ustanov.

Naši gasilci v sprevodu

Cel gozd čez 50 zastav, za njimi polnoštevilna ljubljanska vojaška godba, za njo pa armada slovenskih gasilcev pod vodstvom gasilskega inšpektorja inž. Dolenca, je nato nadaljevala sprevod. Izmed podeželskih gasilskih čet so bile posebno močno zastopane čete ljubljanske gasilske župe Ljubljana-okolica ter Ljubljana sama. Ljubljanski gasilci so korakali pod vodstvom župnega poveljnika g. Rupnika. Tema dvema močnima skupinama sta sledili skupno litjska in kamniška gasilska župa pod vodstvom župnega poveljnika g. Stebete iz Most. Tej župi je nato sledila kranjska gasilska župa s poveljnikom g. Golmajerjem, nato pa številna radovljiska gasilska župa z župnim poveljnikom g. Janom na čelu. Sledila je močna četa mariborskih gasilcev pod vodstvom g. Keslerja. Močno gasilsko armado je zaključevala gasilska župa iz Smarja pri Jelšah, ki jo je vodil g. Drohne. Vseh gasilcev v krojih je korakalo v sprevodu skupaj nad 600.

Gasilec je sledila posebno močna skupina bojevnikov s predsednikom g. katehetom Ratejem na čelu; njim so se pridružili tudi zastopniki invalidov, ki so pred leti pokojnega vladiko izvolili za svojega častnega člana.

Sprevod je nato nadaljevala močna godba naših poštarjev, za njo pa so v svojih uniformah korakali s svojim predsednikom g. Penkom na čelu številni ljubljanski in drugi poštni uslužbeni, skupaj čez 100 članov.

Katoliško učiteljstvo

Sledila so nato posamezna zastopstva raznih društev in ustanov, več sto članov Kmečke zveze, čez 200 katoliških učiteljev in učiteljic, članov Slomškove zveze, močno zastopstvo Društva rokodelskih pomočnikov, jugoslovanska strokovna zveza z upokojenim ministrom g. Gostinčarjem na čelu, zveza združenih delavcev s predsednikom g. Prežljem na čelu.

Nato je zopet sledil gozd zastav prosvetnih društev, dalje zastave ljubljanskih šol, šolska mladina sama, gojenci raznih ljubljanskih dobrodelnih in podobnih zavodov in ustanov, okrog 70 zastav Marijinih družb z velikim številom članic in članov Marijinih družb, tem pa so sledili ljubljanski in drugi tretjerazredniki s svojo preprosto, pa zato tem bolj lepo in močno zastavo na čelu.

Kongreganisti

Sledila je nato močna godba gojencev z Rakovnika, zopet enajst zastav raznih verskih kongregacij, dalje lepa skupina mladih fantov kongreganistov v lepih belih srajah in z modrimi kravatami, tem pa so sledili ostali kongreganisti z Ljubljane in dežele. Posebno lepo skupino v tem delu sprevoda so tvorile dijakinje iz Zgornje s prekrasnimi vencem in tremi zastavami, dalje dekletadijakinje s Poljan z lepim šopkom na čelu. V tej skupini so tudi nosili venec dekliške podzveze iz Celja, katerim je nato sledilo okrog 250 mladih deklet, društvenih članic.

Zastopstvo fantovskih odsekov

Pogreba svojega velikega prijatelja so se seveda s posebnim veseljem udeležili tudi naši fantje, ki so šele pred kratkim zopet mogli javno nastopiti v svojih novih fantovskih krojih. Na čelu te skupine so fantje nesli svoje v žalne trakove zavite zastave, tem je sledila železničarska godba »Sloga«, nato pa je korakalo predsedstvo zveze fantovskih odsekov.

Nato so v trostopli korakali člani fantovskih odsekov v krojih pod vodstvom tehničnega vodje ljubljanske podzveze g. Videca. Posebno skupino so tvorili fantje iz Celja s prof. Bitencem na čelu, ki so v imenu celjske podzveze fantovskih odsekov nosili prelep venec rdečih nageljev. Fantom v krojih so sledili številni ostali člani fantovskih odsekov.

Prosvetna zveza

Našim mladim fantom je sledil gozd zastav, okrog 50, naših prosvetnih društev, vsem na čelu zastava ljubljanske prosvetne zveze, kateri je sledilo zastopstvo prosvetne zveze gg. predsednik dr. Lukman, dr. Česenik, ravnatelj Zor ter odborniki dr. Leskovic in Stare ter drugi. Sledilo je okrog 200 posameznih zastopnikov podeželskih prosvetnih društev.

Posebno hvaležnost izkazuje pokojnemu vladiki dr. Jegliču Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, ki ji je pokojnik priskočil na pomoč v najtežjih trenutkih njenega komaj se porajajočega življenja.

Kat. tiskovno društvo

Tudi ljubljansko KTD je bilo na pogrebu zastopano po svojem predsedniku dr. Gregoriju Pečaku, tajniku g. Čadežu, razen tega pa se je po-

greba polnoštevilno udeležilo številno uslužbenstvo vseh podjetij KTD.

Akadska mladina

Tudi naši akademiki imajo vzroka dovolj, da globoko žalujejo za pokojnim vladikom, ki je s svojim modrim nastopom znal vedno združevati vse naše dijaštvo v en sam katoliški tabor, z navodili in nasveti pa je zmerom stal ob strani vsem našim akademskim katoliškim organizacijam. Zato je bilo danes na pogrebu zastopstvo akademikov in akademikov posebej močno.

Venci

V sprevodu so nato nosili najprej delavci iz tovarne »Zmaj« v Ljubljani velik venec, temu je sledil venec usmiljenih sester, nato pa prelep venec narodnega predstavništva v živih barvah in z jugoslovansko trobojnico ovit, venec iz belih lilij, ki ga je pokojniku poslala ženska kaznilnica v Begunjah, dalje močeno venec Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani; tem posameznim vencem je nato sledil poln voz najrazličnejših vencov, ki so jih pokojniku poklonili različni častilci in javne ustanove.

Duhovščina

Sledila je številna ljubljanska in druga duhovščina, skupaj čez 500 duhovnikov, opatov, škofov in kanonikov. Za jugoslovanskim episkopatom, ki ga je zastopalo skupaj 15 škofov, so nosili na blazinah vsa škofova visoka odlikovanja.

Končno je nato pri pari črnih vrancev vleklo velik gala mrtvaški voz s krsto in truplom pokojnika. Na obeh straneh mrtvaškega voza je svojega vodnika spremljala častna straža dve vrsti bogoslovcev z lučmi v rokah ter dvoje vrst naših fantov v svojih novih uniformah.

Takoj za mrtvaškim vozom so korakali pokojnikovi najbližji sorodniki.

Zastopnik Nj. Vel. kralja . . .

Sledil je zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. g. general-divizionar Tonič.

. . . in vlade

V sprevodu so nato korakali zastopniki kraljevske vlade gg. notranji minister dr. Anton Korošec in minister brez portfelja dr. Miha Krek, ter minister za gozdove in rudnike dr. Jankovič.

Tem zastopnikom je sledil ban dr. Natlačen s podbanom g. dr. Majnom, dalje zastopnik ministra pravde, predsednik apelacijskega sodišča dr. Golia, podpredsednik apel. sodišča dr. Mastnak, zastopniki narodne skupščine poslanci dr. Markič, dr. Veble in dr. Koea, ljubljanski župan dr. J. Adlešič in podžupan dr. V. Ravnihar z vsemi ljubljanskimi občinskimi svetniki.

Zastopniki vojaštva

V sprevodu je nato korakal močan zbor ljubljanskih častnikov, takoj za njimi pa zastopniki

Združne zveze z g. prof. Remcem, ravnateljem Gabrovškem, dr. Basajem in tajnikom g. Kraljem na čelu, predsednik OUZD g. Kremžar z ravnateljem g. dr. Bohincem, močno zastopstvo ljubljanskega in podeželskih konsumnih društev, številni podeželski župani s predsednikom županske zveze g. Nandelom Novakom na čelu, predsedstvo Kmečke zveze s predsednikom g. Brodarjem na čelu ter drugi zastopniki raznih ustanov in zavodov.

Zaključek sprevoda

Mrtvaški sprevod je zaključevala močna skupina ljubljanskih redovnic, zlasti usmiljenk. Njim so se pridružila tudi zastopstva drugih materinih hiš različnih ženskih redov.

Nad cesto po vseh ulicah, skozi katere se je pomikal žalni sprevod, so prižgali vse električne obločnice ter jih zagnili v črtno. Tudi poslopja ob cestah, koder se je sprevod pomikal so na do- stojen način poveljevala velikega našega pokojnika. Sprevod sam je bil tako dolg, da so bili prvi pogrebi s križem na čelu že zdavnaj pri pokopališču, ko se je izpred stolnice komaj začel razvijati zadnji del sprevoda.

Ziv spalir, ki so ga na gosto tvorili ljubljanski meščani od vseh ljubljanskih ulicah, nam prorojuje, da bo spomin na velikega pokojnika še dolgo, vekomaj ostal živ med nami.

Nekako ob pol 2. popoldne so krsto z velikim pokojnikom prenesli do groba, kjer naj najde svoj zadnji počitek od ljubezni do vsega slovenskega naroda poveljano telo. Pokopališče ni moglo dati prostora vsem tisočim in tisočim, ki so nadškofa Jegliča spremljali na njegovi zadnji poti. Krsto so od kapelice do groba nosili bogoslovci, mladi borci za večno Resnico, katerim je pokojni knezskoof se prav posebno posvetil svojo neumorno skrb, ki je prinesla toliko lepih sadov vsem Slovincem do zadnje gorske vasice. Obredne molitve je opravil prevzvišeni škof ljubljanski dr. Gregorij Rožman ob asistenci številne duhovščine, ki je napolnila pokopališče daleč naokrog okoli zadnjega počivališča. Zatem pa so se je od nezabnega pokojnika poslovil notranji minister dr. Anton Korošec z naslednjim govorom:

Govor ministra dr. Korošca

»Kraljevska vlada mi je naložila tužno dolžnost, da vzemem v njenem imenu zadnje slovo od Tebe, veliki naš vladika. Zalutena v globoki boli z vsem narodom, je zastopana tukaj s tremi člani, da izkaže zadnje čast velikemu preporoditelju, vzgojitelju, velikemu patriotu, velikemu Slovincu, velikemu Jugoslavanu.

Zadnje čast izkazujemo možu, ki je izpolnil do zadnjega svoje življenje, ki je bilo poslanstvo. Možu, ki se je dal svojemu ljudstvu prav vsega, do poslednjega diha. Izreden je bil ta mož.

Pol stoletja po rojstvu Antona Martina Slomška se je rodil Jeglič. Na pol stoletja eden! Vladika Anton Martin Slomšek je bil najčistejša posebnost slovenskega narodnega genija. Skla-

den značaj, v katerem so se harmonično družile vse duševne in telesne vrline njegovega rodu. Širok, vsestranski, vzgojitelj, pisatelj, preporoditelj, voditelj. Tudi Jeglič je bil tak. Samo da so v nebo kipeče gore vrisale Jegličeve mu značaju tiste silne poteze njegove neupogljive odločnosti in borbenosti. Borec do zadnjega! V 88. letu svojega življenja je štiri dni pred svojo smrtjo s tako plantecim ognjem navduševal mladino, da so njegove besede presinjale vse tisoče zbranih mož in fantov!

Na pol stoletja eden! V najtežjem času je bil svojemu narodu Mozes. Ako se ne bi bil on postavil pred 20. leti z vso silo in vso avtoriteto za osvobodilno gibanje, težko da bi bil narod ustvaril svoj nacionalni ideal. Duhovni vodja naroda, njegov vzgojitelj, njegov preporoditelj, je v odločilnih trenutkih, kadar je šlo za biti ali nebiti vsega naroda, stopil na čelo narodnemu gibanju: vedno neupogljiv, odločen, jasn in brezkompromisen.

Njegov lik je tako visok in svetel, njegov pomen tako sekularen, njegovo življenjsko delo tako veliko, da bo moral zajeti vso novejšo domaćo zgodovino, kdor bo hotel zadostno očrtati in pravično oceniti delo tega poslanca božjega.

Ob njegovem grobu ne plakamo. Iz zemeljske posode se je preselil njegov svetli duh k svojemu Stvarniku, kjer bo bdel nad svojim rodom. Svoj zemski spomenik si je izklesal sam. Ne enega. Mnogo.

V imenu kraljevske vlade — v imenu vsega naroda: hvala in slava Ti! Slava!

Vsa ogromna množica je v nemi žalosti poslednji ob pokojnikovi krsti vzkliknila kot v večni spomin trikratni »Slava!« Nato je pristopil k grobu papeški nuncij msgr. Pelegrineti in vrget kot prvi na krsto prst. To je bila velika želja vseh, da bi bila zaslužnemu možu, kakršnega se ni bilo in ga najbrž tudi ne bo tako kmalu med nami, zemlja res mirno počivališče. Nato so vrgli prst na pokojnikovo krsto številni visoki cerkveni dostojanstveniki, ministra dr. Korošec in dr. Miha Krek ter velikanska množica ostalih globoko užaloščenih pogrebecev, ki niso hoteli prej zapustiti zadnjega počivališča velikega kneza, dokler niso mogli priti na vrsto, da mu še enkrat v tihi molitvi izkažejo globoko zahvalo in mu zažele večni pokoj. Ko je vsa množica počasi zapuščala pokopališče, se je pokazala grobnica, visoko pokrita s cvetjem in krasnimi vencmi, ki so kljub temu le neznatna zemska oddolžitve za nevenljive zasluge velikega pokojnika. Ostal je tam velik grob . . . v tolažbo vsem, da ga je izkopal neutrudljivemu možu, da mu kot plačilo vrne svoja večna Ljubezen.

Pontifikalni rekvjem za pokojnim Jegličem

Pontifikalni rekvjem za pokojnim nadškofom dr. Antonom B. Jegličem bo jutri zjutraj ob 8. v. Stolnici.

Reševalna akcija pri pogrebu

Ljubljana, 6. junija.

Računajoč na velikanski dotok podeželskega prebivalstva in naval meščanov k pogrebni svečanosti in vpoštevajoč hudo vročino, ki je prav te dni zavladala po naših krajih, je bila organizirana tudi reševalna služba, da je takoj priskočila na pomoč, kjer je bilo potreba, ko so nekateri ljudje po ulicah, gledajoč žalni sprevod, omedleli in so se zaradi slabosti zgrudili. Reševalna postaja je poslala v akcijo novi, moderni avto, ki je po stranskih ulicah spremljal pogreb. Reševalci so intervenirali v 8 slučajih. Dotične osebe so prepeljali kar naravnost na dom. Mnogi so ob skromnem zajtrku stali po 4 in še več ur na enem in istem prostoru. Pač naporno za starejše ženske!

Tudi Rdeči križ je organiziral posebno reševalno službo. Načelnik samaritanskega oddelka RK g. Vladimir Sink je postavil na razna važna mesta skupine samaritanecv in samaritanek, ki so povsod ljudem pomagali in jim v slučaju slabosti odnosno omedlevice nudili pomoč odnosno okrepčila. Kakor nam poročajo, so te skupine intervenirale v približno 15 slučajih.

Splošno pa so udeleženci pogreba vztrajali kljub hudi vročini do zadnjega. Mnogi starčki in stare ženske so krepko in vztrajno korakali in vzdržali vse napore.

Med gledalci pa so škofje napravili najglobljejši vtis. Mnogi radovedneži so pričakovali, da se bodo škofje prikazali v vsem svojem sijaju in da se bodo pred krsto vozili v razkošnih avtomobilih. Njih ornati so bili priprosti in prav ta priprostost, še bolj pa dejstvo, da so šli ves čas tja do pokopališča peš, sta med gledalci vzbudila globoko spoštovanje.

Sprva je pritiskala huda vročina. Prot pol dnevu pa se je tam v kamniškem kotu močno stemnilo. Tam je moralo precej deževati. Lahen val dežja je priplul tudi nad Ljubljano. Porosilo je. Zrak pa se je nato ohladil. Mnoge ljubljanske so ta pojav različno komentirale. Neka žena je pripomnila: »Se Bog ga je z neba poskrpnil«.

Brez pripombe

Rakeč, 6. julija.

Gotovo je vsaj malo zanimivo to, kar nam poročajo od zadnje nedelje iz Rakeka. To pa zato, ker se iz tega kratkega poročila vidi, kako so nekateri brezvestneži »globoko« čutili v trenutku, ko je legel v grob najzaslužnejši mož, kar jih je rodila slovenska zemlja, dr. A. B. Jeglič. Takole nam pišejo iz Rakeka:

»Danes je bilo pri nas žegnanje. Ponavadi je bilo na ta dan vse razigrano, tudi razpoloženja za ples ni manjkalo. Brez hrupne veselice pa sploh ni poteklo nobeno žegnanje pri nas. Letos pa je bilo malo drugače. V nobeni gostilni ni bilo slišati bučne harmonike, nikjer niso plesali, kajti ta dan se je Rakeč, kakor vsa Slovenija, hotel čim bolj dostojno oddolžiti velikemu slovenskemu nadškofu dr. A. B. Jegliču, ki nas je za vedno zapustil. Vsi pa seveda niso bili enaki. Nekaj je bilo tudi to pot takšnih, ki se niso mogli zdržati, da ne bi godrnjali nad tem, da se niso mogli veseliti tako po mili volji, kakor bi si želeli. Željo, da ne bi bilo na ta žalostni dan, ko se od vseh nas Slovincem za vedno poslavja veliki knez Jeglič, nikakih hrupnih veselice je izrazil škofijski ordinariat, da bi se na ta način vsak Slovincem mogel tako, kakor se spodobi, posloviti od svojega najvišjega duhovnega pastirja. So pri nas celo takšni ljudje, ki so obžalovali, da se na dan žegnanja ne morejo veseliti, pač pa takšni, ki so šli še dalje v svojem nezadovoljstvu. Začeli so tu

Zastopniki fantovskih odsekov v novih krojih

Klarice v pogrebem sprevodu

prepričevati ljudi, da je vsega tega, da ni na ta dan plesa in hrupne veselice, kriv dr. Korošec, češ da je on izdal ukaz, da se morajo navedene hrupne zabave prenehati na ta dan. Pa še to so pristavili, da je to napravil samo zato, da bi mirne in poštene ljudi spravil v nezadovoljstvo.

Voznik padel pod voz

Polhovgradec, 5. julija.

Zaradi poživljene lesne trgovine so se iz naše polhovgradske doline zopet pričele proti Ljubljani vrstiti dolge vrste z drvmi in lesom naloženih voz. Pri tem se našim voznikom časih pripete hujše nezgode. Te dni je 36 letni voznik Zebelnik Jože šel poleg težko naloženega voza. Pri tem je po ne previdnosti padel pod voz ter so mu kolesa prizadejala nevarne poškodbe po glavi. Odpeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Slamorenica ji je zmečkala roko

Kamnik, 5. julija.

Poljska dninarica Burja Marija z Nožic v homiški občini je bila te dni doma zaposlena pri rezanju slame za živali. Pri tem ji je roka prišla v grlo slamorenice, kamor je potiskala slamo. Burja je iz grla slamorenice komaj še mogla rešiti roko, da jo ji slamorenica ni popolnoma zmečkala. Vendar so ji zobje slamorenice močno poškodovali prste leve roke, da se je morala zateči v ljubljansko bolnišnico.

Za gospodarsko obnovo sveta

London, 6. julija. AA. (Havas.) V zvezi z obiskom Van Zeelanda v Londonu je bilo sinoči objavljeno naslednje uradno poročilo:

Van Zeeland se je v spremstvu belgijskega veleposlanika v prostorih parlamenta sestel s predsednikom vlade Nevilleom Chamberlainom in zunanjim ministrom Edenom. Med sestankom so se pogovarjali o vtihih, ki jih je Van Zeeland dobil komaj svoje bivanja v USA. Vsi trije državniiki so se sporazumeli o vsem, kar bi bilo koristno, da Van Zeeland nadaljuje z anketo, ki mu je bila poročena.

Kulturni koledar

Aljaž Jakob

6. julija 1845 se je rodil v Zavrhu pri Smledniku glasbenik alpinist Aljaž Jakob. Gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Ljubljani. Glasbe se je učil pri Medvedu in Foersterju. Izdal je dve Pesmarici za Družbo sv. Mohorja. Zložil in izdal je 14 zborov, večinoma na Gregorčičeve pesmi. Mnogo je storil za slovensko planinstvo. Kot župnik v Dovjem je imel priliko, da spozna naše zaostale planinske razmere. Zgradil je Aljažev stolp vrh Triglava, Staničev zavetišče pod vrhom Triglava, Triglavsko hišo na Kredarici in še več drugih. Napravil in popravil je več planinskih poti in v »Planinskem vestniku« pisal Planinske spomine.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 6. julija: Bogomila.
Sreda, 7. julija: Vilbald.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Kino Union: Veliki in mali svet.

TEL. 22-21 **UNION**
Divna ljubezenska balada **Veliki in mali svet**
v glavnih vlogah: Viktor de Kowa, Heinrich George, Adela Sandrock
Predstave danes od 19.15 in 21.15 uri

Večer ge. Marije Vedralne. Ruska Matija priredi v četrtke, dne 8. t. m. ob 20 v dvorani hotela Tivolija literarni večer slavne ruske dramske umetnice ge. Marije Vedralne. Ga. M. Vedralne, b. članica državnega Aleksandrskega gledališča v Petrogradu, je ena najodličnejših umetnic ruske drame. Spored večera obsega recitacije odlomkov iz del L. Tolstoj, Turgenjeva, Burina in dr. Vstop prost. Vabljeni so vsi prijatelji ruske književnosti.

»Putnike, Ljubljana, priredi od 10. do 11. t. m. dvodnevni izlet z avtobusom v Trst in v ladjo »Neptunio« na otok Brioni. — Cena vožnji z avtobusom v Trst in nazaj s kolektivnim polnim listom 130 Din. Cena izleta z ladjo na otok Brioni in s kosilom na ladji 125 Din. — Prijave in vse ostale informacije v biljetarnicah »Putnik«, izletniški pisarni »Okorne« in zastopništvu »Cosulich Line«, Miklošičeva cesta 15.

Razglas

Dne 2. julija 1937 je bila uradno gotovljena steklina pri psu nekega posestnika na Cesti dveh cesarjev. Popis psa: pes je bil moškega spola, srednje velikosti, kratkodlak, temnosive barve, s slojevitimi uhlji, z dolgim kosmatim repom, star 4 leta. Da se steklina ne razširi, se na podlagi čl. 57 zakona o odvrcaanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni z dne 26. VI. 1928 odreja v področju mesta Ljubljane

pasji kontumae.

1. V območju mestnega poglavarstva v Ljubljani morajo biti vsi psi priklenjeni na verigi, oziroma morajo biti zavarovani z zanesljivimi nagobčniki, ki zabranjujejo vsako gizenje.
2. Prepovedano je voditi pse v javne prostore, kakor trgovine, mesnice, gostilne, kavarnne itd.
3. Iz kontumaečnega okoliša se smejo psi odpeljati le z dovoljenjem mestnega poglavarstva, to pa le tedaj, če se spoznajo po uradnem živino-zdravniku, da niso sumljivih stekline.
4. Vsakdo mora svojega psa, ki je prišel v dotik s steklim ali stekline sumljivim psom, odati takoj mestnemu konjaču ali ga pa tako zavarovati, da ni nevarnosti za okolico. Tak primer se mora takoj javiti mestnemu poglavarstvu, odnosno mestnemu veterinarskemu uradu v Ljubljani, Krekov trg št. 10, ali pa upravi policije v Ljubljani. Prijavitelj je tudi vsak pogin sumljivih psov.
5. Vse mačke morajo biti varno zaprte.
1. Psi in mačke, ki bodo zaloteni, da niso zavarovani po gornjih odredbah, bodo odvzeti in pobiti, lastniki pa strogo kaznovani.
7. Prestopki izdanih odredb se bodo kaznovali po čl. 111 o odvrcaanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni z g. 26. Din ali pa z zaporom do 30 dni.

Opozorilo za tiste, ki doma kuhajo pivo

Tukajšnja finančna direkcija je zaznala, da proizvajajo privatniki pivo za domačo porabo, kar je po trošarinskih in taksnih predpisih strogo prepovedano.

Pivo je trošarinski predmet ter je proizvajanje piva dovoljeno samo onemu, ki je izpolnil zakonite pogoje po obrtnih, trošarinskih in taksnih predpisih, to je v kolikor prihaja v postev stališče finančne uprave: plačal takso, ki znaša po tar. post. 92 III. točka 7 taks. zakona 10.000 Din, se prijavil finančni oblasti kot trošarinski proizvajalec, proizvajajo pivo pod stalno kontrolo ter plačuje trošarino na pivo. Skratka: proizvajanje piva je izključna pravica oblastveno odobrenih pivovarov.

Vsakdo, ki proizvaja pivo samolastno, četudi samo za domačo porabo, se torej pregreši proti taksnim in trošarinskim predpisom ter znaša kazni s taksnimi vred po taksnem zakonu za vsak slučaj 41.000 Din, po trošarinskem zakonu pa redna kazen za prvi slučaj 500 Din, za vsak nadaljnji primer pa 1000 Din poleg plačila prikrasane redne trošarine, skupnega prometnega davka in petkratne prikrasane trošarine in petkratnega prikrasane skupnega prometnega davka kot kazni s takso za razsodbo vred. Kazni po trošarinskih predpisih se spremenijo za slučaj neizterljivosti v nadomestilni zapor.

Jasno je, da bi pomenilo te obšutne kazni za marsikoga moralno in gmojno propast. Iz tega razloga je postopala direkcija doslej kolikor mogla prizanesljivo ter se omejevala v večini slučajev na posvarilo prizadetih stankov zlasti v onih slučajih, kjer se je prepričala, da je pripisovati nezakonito proizvajanje piva zgolj nerodnosti in nepoučenosti in ne zlobnemu namenu strank.

Ker pa to prizanesljivo postopanje finančne uprave doslej ni imelo zaželjenega učinka, ampak se slučaj samovoljnega proizvajanja piva ponavlja ter objavljajo v časopisu celo recepti za proizvajanje piva, je direkcija primorana, da se zateče poslednjič še k posvarilom po javnem časopisu.

To je pa zadnji opomin ter se bo v bodoče postopalo proti vsakomur, ki bo po finančni kontroli zaloten pri proizvajanju piva.

Po končanem troboju

Ljubljana in slovenska lahka atletika praznujeta eno najlepših zmag. Troboj Ljubljana—Zagreb—Belgrad je popolnoma jasno dokazal visoko stopnjo slovenske lahke atletike. Ljubljana, ki je nastopila razmeroma oslabiljena, je zmagala tako v troboju, kot v obeh dvobojih z Zagrebom in Belgradom in si tako priborila tri dragocene pokale. Najboljši je brez dvoma oni, ki ga je dal pokrovitelj vse prireditve, Nj. Vel. kralj Peter II. Poleg tega prehodnega pokala pa si je Ljubljana priborila še dva pokala v trajno last. Za zmagovalca dvoboja Ljubljana—Belgrad je poklonil pokal vojni minister general Marič. Prav tako si je pa Ljubljana tudi priborila pokal Zveze za tujski promet. Četrty pokal, ki je bil namenjen zmagovalcu dvoboja Zagreb—Belgrad, si je pa priboril to pot močnejši, dasi močno oslabiljeni Belgrad. Ljubljana je zmagala v troboju s 5 točkami razlike proti Belgradu in Zagrebu, v dvobojih z Zagrebom je zmagala v razmerju 122,5 : 120,5, z Belgradom pa v razmerju 137 : 112. Belgrajčani so pa v dvoboju premagali Zagrebčane z 126 : 121.

Vsa velika premoč Ljubljane rezultira predvsem iz tekov. Odlični slovenski srednjeprogajiš Pleteršek, Gaberšek, Goršek, Zorja in Skušek so k naši zmagi največ pripomogli. Pri vseh naših srednje-progajših zaznamujemo lep napredek. Nad vse razveseljiv je napredek Pleterška Ferija, ki je s svojimi dobrimi rezultati presenetil bolj, kot je sploh kdo mogel pričakovati. Tudi Gaberšek gre naprej, solidno in gotovo; Goršek to pot ni tolkel nobenega rekorda, tekkel je taktično in pomagal na drug način. Priprčani pa smo, da bomo letos o Goršku slišali še kaj. Tudi Zorja se je izkazal zelo dobro. Za vsemi temi srednje-progajših pa imamo celo vrsto mlajših, ki bodo znali prav dobro nadomestiti dosedanje prvake in zmagovalce. Juniorji, kot so Kolnik, Košir, Pogačnik, so nam najboljše zagotovili, da bomo Slovenci ohranili premoč na srednjih progah še nekaj časa. Pač pa bo treba poiskati še novih ljudi za teke na dolge proge. Krevs in Bručan sta osamljena kot dvojčka in že nekaj let nerazdružljiva tekmovalca na 5 in 10 km. Danes sta oba še nepogrešljiva in dobra, ter nikakor še ne spadata iz igrišča. Vendar treba bo gledati, da bosta imela take naslednike v svojih disciplinah, kot jih imajo srednje-progajš.

Odlika naših tekačev se najbolj kaže v dveh popravljanih državnih rekordih. Ob rekorda je komaj lanko leto postavila državna reprezentanca, toda naši tekači so jih letos gladko popravili. V obeh teh disciplinah ni bilo treba teči taktično, ampak na rekord.

V ljubosumnosti segla po orožju

Maribor, 5. julija.

V nekem mariborskem hotelu se je odigrala krvava tragedija, ki je vzbudila v mestu precej govoric. V hotel je prišla sinoči mlada dvojica ter si najela sobo. Bila sta to nek natakter ter 19 letna natakterica Vera M., oba iz Maribora. Fant je potem šel iz hotela v mesto po opravilih, dekle pa je ostalo samo v sobi. Ko se je fant ponovno povrnil v hotel, je pri vstopu v sobo našel dekle ležati v mlaki krvi, v roki pa je držalo njegovo pištolo, ki jo je bil pozabil v nočni omari v hotelu. Poklicani so bili takoj reševalci, ki so dekle prepejali v bolnišnico. Pogrnala si je bila kroglo v prsi, merila si je na srce, projektal pa jo je zadel tik pod srcem. Rana je sicer nevarna, vendar ni smrtna. Na vprašanje, zakaj je streljala na sebe, je Vera M. odgovorila, da je mislila, da jo namerava njen fant zapustiti, ko je odšel iz hotela v mesto. V napadu besne ljubosumnosti je zgrabila za samokres ter se ustrelila.

Tečaj za brezmotorno letenje

Maribor, 5. julija.

Jadrnalna skupina mariborskega Aerokluba bo odprla 11. t. m. na pomožnem letališču na Tezmem tečaj za brezmotorno letenje. Prijave sprejema najkasneje do 10. julija tajništvo Aerokluba v Mariboru na Aleksandrovi c. 20, prvo nadstropje (pisarna odvjetnika Kukovec). Prijavnice morajo biti opremljene z vsemi prilogi, kakor je to razvidno iz programa šole za to leto. Istotam dobe zainteresirani vse potrebne informacije. Pojasnila dajeta nadalje tudi referent za jadrnalno letalstvo (delavnica jadr. let. skupine Aerokluba, Grajska ulica 2) in predsedstvo kluba (tel. 2588). Posamezni tečaji se bodo pričeli 11. t. m. s pričetkom ob 5. uri zjutraj, ob 15. uri popoldne in ob 18. uri zvečer. Volel je vse udeležence naj v prijavnici navede, katerega tečaja se bo udeležil. Tečaj predvideva šolanje z avtomobilskim vlekom preko vtičja, ki ga zahtevata A in B izpita. Letalski park obsega dva »Gojenca« ter eno »Wrono« in »Grünau Baby II«. Tečajni vodja je g. Franjo Kos, upravljač avtomobila g. Franjo Rojko, letalski učitelj pa je g. Franjo Tisavec. Sodelujejo kot pomožni učitelji še gg. Vojko Humeč, Milko Škofič, N. Bobanec in Oton Florijan.

Prošnja kmetov, ki so jih obiskale vremenske neizgode

Slov. Konjice, 2. julija.

Dne 12. junija je zadel naša kraja pod Pohorjem ob Dravinji huda nesreča. Med silno nevihto se je med Skomarjem in Planino utrgal oblak. Posledice tega so bile grozne: deroča voda je odnašala plodno zemljo ter uničila vso košeno. Naliv je vse ceste razdejal tako, da so na nekaterih mestih popolnoma izbrisane. Lesnim trgovcem v Zrečah je Dravinja odnesla cca 20 m³ lesa. Na mnogih mestih je voda v naglici prešla strugo ter spravila polja in travnike v obupno stanje.

V soboto, dne 19. junija pa je v Osočju gori, Zlogoni gori, Sodražu, Ugovu in Gladomju dvakrat klesala toča, popoldne suha, zvečer pa med dežjem. Dobra polovica pridelka je uničena. Največ je škodovala sadju, ki ga je polovica na lileh. Vinogradi s tem še niso tako hudo udarjeni, ker grozdje še ni povsem razvito. Toda spriči teh dveh nesreč je ljudstvo zelo prizadeto na najobčutljivejšem mestu. Ljudstvo je danes zelo zaškrbljeno ter je potrebno pomoči. Zato bi bilo nujno, da se sklene sledeče:

1. Kmetom, ki jim je katastrofa uničila ves ali večino pridelka, naj se pomaga z žitom in odpisom vseh davkov.
2. Onim, ki trpe delno škodo, naj se znižajo davčna bremena.
3. Dravinja naj se od Oslaka v Skomarju regulira vsa in v hitrejšem postopku.
4. Ustanovi naj se pri banski upravi fond za podpore v sličnih primerih.

Od tu in tam

Nove vrste cigaret je dala v promet monopol-ska uprava. Imenovala se bodo »Bled«. Od drugih cigaret se bodo razlikovale v tem, da bodo imele posebne filtre iz krep papirja, ki bodo odvzeli dimu marsikatero sestavino. Cena tem novim cigaretam bo 3 in pol dinarja za 10 komadov.

Učitelji na meščanskih šolah so do večeraj zborovali v Zagrebu. Delo so razdelili med razne odbore, ki so večeraj dokončali svoje delo in svoja poročila predložili kongresu v odobritev. Vsa poročila so bila odobrena. Med drugimi je predaval o učbenikih za meščanske šole tudi Albert Žerjav iz Maribora. V zaključni resoluciji zahtevajo učitelji meščanskih šol, naj prosvetni minister spremeni in izpopolni zakon o meščanskih šolah v korist učiteljev in učencev, da bodo učitelji teh šol lahko dosegli tudi 1. stopnjo četrte plačilne skupine ter da se številni službenih let, ki so potrebna za pokojnino, zniža na 30. Kakor imajo učitelji na osnovnih šolah pravo stanovanje, naj ga dobe tudi meščanskošolski učitelji. Dalje so sklenili, naj se odpravi določilo finančnega zakona, da se učitelje ne smejo poročiti z neučiteljem. Posebno pridnim in odličnim dijakom, ki so dovršili četrti razred meščanske šole, naj se dovoli prost prestop v vse druge srednje šole, tako strokovne, učiteljske kakor tudi v gimnazije.

Zagrebska radijska postaja je razpisala natečaj za najboljši domači »slagerec«. Kar 80 skladateljev je poslalo svoja dela. Nagrade pa ni odnesel kak znan skladatelj, temveč srednješolec Zoričlav Vukelič.

Na svojo ljubljanko je streljal v Zagrebu 22 letni Ljudevit Lesjak. Dekle k sreči ni umrlo, pač pa je morilec ustrelil se sebe ter v bolnišnici kmalu po prevozu izdihnil. Lesjak se je pred dvema letoma čez glavo zaljubil v Milko Prah, hčerko gostilničarke v Zagrebu. Kasneje se je tudi dekle ogrelo za svojega častilca. Toda zadnje dni je začela ljubezen pešati, kar je dalo Lesjaku povod, da je začel sumiti v svoje dekle. Prahova ni mogla prenesti fantove ljubosumnosti ter se je zaradi tega večkrat s fantom sprla. Večraj zjutraj na vae zgodaj se je Lesjak pojavil pred gostilno. Počakal je dekle in streljal nanj. Potem je ustrelil še na njeno mater, pa je zgrešil. Končno je pa obrnil samokres proti sebi in si pognal kroglo v glavo. Dekle je strel zadel v hrbet in izstopil na preih. Njeno stanje je hudo nevarno.

144% obresti je zaračunaval sušaški odvjetnik dr. Mikulič svojim strankam. Pred zagrebskim sodiščem je bila večeraj taka razprava, v kateri je dr. Mikulič tožil podjetnika Gačeca zaradi klevetanja in nekega povračila. Pri zaslišanju pa se je podjetniku posrečilo dokazati, da je odvjetnik dejansko z odušurjenimi obrestmi obremenjeval svoje stranke, v njegovem lastnem primeru pa celo za 144%. Sodišče je podjetnika oprostil, pač pa je tožitelja-odvjetnika obsodilo na plačanje sodnih stroškov.

Pri Lašvi blizu Zenice je prišlo v nedeljo do težke železniške nesreče. Popoldne je nad tistimi kraji divjal orkan. Pripodilo so se gosti oblaki, da je nastala prava tema. Zatem se je na ulita ploha, kateri je sledil silovit vihar. Hudoorniki so drli s hribov v doline in nanašali na polja kupe peska in kamenja. En tak hudoornik je nagromadil kamenje tudi na železniško progo pri Lašvi. Ker je bilo temno, se je vlak, ki je prihajal iz Zenice, zaletel v kup kamenja, naker se je prekusnil stroj in se dva vagona. Prav sreča je bila, da se strojevodja in sprevednika niso ubili. Še o pravem času so se vsi s skokom v stran rešili smrti.

Podban dunavske banovine, na katerega je bil nedavno streljan neki upokojeni občinski uradnik, se je že toliko popravil, da je zapustil sanatorij in se preselil v samostan Beččin na zdravljenje. Po zdravljenju se je, toliko, da bo iz samostana že vodil svoje posle, vendar pa v takem obsegu, da zdravju ne bo škodovalo. Kroglo, ki je še ostala v telesu, mu bodo vzeli kasneje.

Novi vakuško mearijski zbor se je sestel v nedeljo v Sarajevu. Član tega muslimanskega verskega zbora je tudi minister dr. Spaho. Za predsednika so izvolili Husaga Čišića, mostarskega župana. Izvolili so dalje tudi odbor, ki bo izbral novega muslimanskega verskega poglavarja, tako imenovanega reis-ul-ulemo. V tem odboru je brat ministra Spaha Fehim Spaho.

O konkordatu bo danes ali jutri razpravljala poseben skupščinski odbor, kateremu načeljuje dr. Voja Janjič. Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović bo pa podal obširno poročilo. Za to poročilo, kakor tudi za razpravo v odboru vlada največje zanimanje.

Ljuba Davidovič je odpotoval iz Belgrada na odmor. Ko je prišel v Kragujevac, so ga ustavili časnikarji in vprašali, če snuje še kake nove kombinacije. Ljuba Davidovič pa je to vprašanje razumel kot vprašanje, če misli kdaj priti na vlado. Davidovič je odgovoril, da ne misli nikdar na to, da bi recimo za vsako ceno hotel priti do oblasti.

Vihar je podrl hišo v Bosanskem Novem. V nedeljo ob desetih zvečer se je pripodil vihar, ki je divjal z izredno brzino. Lomilo se je drevje, s streh so pa letela opeke. Gospodar Husejin je zaslišal škripanje v hlevu pod hišo ter šel tjakaj pogledat, ker je mislil, da se je utrgalo kako živinče. Ko sta pa njegova žena in hčerka stopili na prag, se je z velikim trusečem začela nad njunimi glavami podirati hiša. Hitro sta skočili na prosto, dočim so v hiši ostali Husejin, malo dete v zibelki ter dvanaestletni sin. Vse tramovje se je pogreznilo na nesrečnike ter otroka ubilo, Husejin pa je odnesel močno razbito glavo. Dvanaestletnega sina pa je sicer pokopalo, vendar ga ni nič poškodovalo.

Neuvaden je bil bolnik, ki so je v nedeljo javil v banjaški bolnišnici. Bil je možki, ki je prinesel lastna čreva v rokah. V soboto popoldne sta se sprla v vasi Brodari 56 letni kmet Ilija Marič in sosed Nino Vručin. Med obema je telo sovrastvo že nekaj let, odkar je Nino ubil Ilijo kokaš. Ko sta se v soboto srečala, sta se spet skregala. Nino je potegnil dolg kuhinjski nož in Ilija razparal trebuh. Ilija je močan človek in je zato premagal bolečine ter se je sam privlekel v bolnišnico. Vendar pa bo težko kaj z njim, ker je nastopilo nevarno notranje krvavenje, površ si jo pa Ilija rano še zastrupil.

Iz železniškega vagona je zletel pri Mostarju 11 letni deček Slavko Mašmutović. Otroci so se vračali iz letovanja na morju v Sarajevo. Vozili so se s posebnim vagonom, v katerem je bilo za vsakega dečka po ena mreža kot postelja. Slavko je spal v mreži, ki je bila prav blizu odprtega okna. Na neke miovniku pa je Slavko odletel skozi okno na progo. Sreča je hotela, da je padel na kup sena in se mu tako ni nič pripetilo. Začuden je gledal, kako se mu odmika vlak izpred oči. Sredi noči je bilo, pa je moral zato potrkati na okno kmetške bajte in tam prenočiti, dokler ga niso vodniki otrok spet poiskali.

Nesreča v planinah

Tržič, 4. julija.

Iz Kofe smo dobili poročilo, da se je v gorah te dni pripetila hujša nesreča nekemu turistu iz Ljubljane. Zvedeli smo, da gre za Ivana Ogorelca, sina trgovca iz Ljubljane, ki se je napotil na počitnice na krajsjo turo po pobočju Košute. Pri vrhu proti vrhu Košute se je Ogorelec izpod rok izmaknila večja skala; pri tem je Ogorelec zgubil oporo ter je zato strmoglavil po pobočju. Spodaj je obležal z zlomljeno levo roko. Ogorelec so potem prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Zlat jubilej mature

Maribor, 5. julija.

Zlati jubilej mature se le redkokdaj obhajajo. Po navadi se obhajajo 25, potem 30, večših še 40 letnica mature, petdesetletnikov pa je le malo. Po navadi se razidejo poprej, nekaj jih pomrje, preostali pa žive tako daleč narazen in izgube vse medsebojne stike, da je tako proslavo težko organizirati. Danes pa so se sestali v Mariboru zlati maturanti mariborske gimnazije iz leta 1885. Prišli so: duh. svetnik Alojz Cilensek, župnik v Poličanah, zdravnik dr. Albert Hufschmid iz Feldbacha pri Grazu, Ivan Pinter iz Dobrne, vpokeyni šol. upravitelj Jožef Rajšp iz Maribora, odvjetnik in posestnik dr. Ernst Reiser iz Peki, viš. san. svetnik dr. Maks Richter iz Solnograda, viš. poštni svetnik Matija Vrbnjak iz Maribora, prof. dr. Jakob Zmavc iz Maribora. 11 njihovih tovarišev pokriva še zelena ruša. Nocoj so imeli sestanek pri Orlu, jutri, v torek zjutraj bo imel g. župnik Cilensek žalno sveto mašo za umrle tovariše, nato pa se odpeljejo na Pohorje k Pohorskemu domu. Popoldne se vrnejo nazaj v Maribor ter si bodo ogledali Mariborski otok in mesto.

Zadnja s slamo krita hiša v Studencih zgorela

Maribor, 5. julija.

Studenci so predmestje Maribora, ki se zelo naglo razvija in modernizira. Že zdavnaj je izgubilo značaj vasi, vse stare zgradbe so že izginile ter so preizidane. Edino v Obrežni ulici je stala zadnja s slamo krita hiša v studenski občini, stal pleskarja v delavnici drž. žel. Bernarda Trešbe. Poleg hiše je bilo gospodarsko poslopje in hlev, oboje tudi s slamo pokrito. Teh stavb pa danes ni več. Uničil jih je požar, ki je danes popoldne izbruhnil iz neznanega vzroka na gospodarskem poslopiju. Suha slamnata streha je v hipu vzplamela z visokimi plameni, ki so zajeli še hlev in hišo. Sicer so bili v rekordnem času na mestu gasilci iz Studencev, istočasno so prišli tudi Mariborčani z dvema brigadama, malo kasneje še Pekičani, pa se ni dalo več veliko rešiti. Samo pri hiši so gasilci oteli lesene stene. Kako je požar nastal, zaenkrat še ni dognano. V času izbruha so se nahajali vsi domači pri delu na travniku ter ni bilo nikogar doma. Studenski orožniki vršijo preiskavo.

Paradižniki v tihotapski vreči

Rakek, 6. julija.

Pred nekaj dnevi se je tudi v našem tihotapskem svetu dogodila pomota, ki je morda res ne bi bilo treba. Na komisariat je neki, vsekakor vesten graničar privedel »starega tihotapca«, ki je nosil na rami majhno vrečo, graničar sam pa sekiro, ki jo je starček vzel, ker mu najbrž v svoji previdnosti ni prav preveč zaupal. Mogoče se je le bal, da ga ne bi ta starček z njo kresnil po glavi in jo je zato za vsak primer raje nesel sam. Starček pa je na komisariatu povedal, da ni nikak tihotapec in da se s taksnimi stvarmi nikdar ni bavil. Le v gozd je šel, da si naseka drv, ker jih doma nima. Za vrečo je povedal, da jo je našel v gozdu ob meji, ko je nabiral suhljad. V njej so graničarji našli samo nekaj paradižnikov in riža, ki ga je tam pustil najbrž res kak tihotapec. Starčka so takoj izpustili, ker so se prepričali, da ni govora o kakem tihotapljenju.

Ljudje od nas so ta primer aretacije razlagali po svoje. Nekateri so se celo zgražali nad tem, da je graničar prijel ravno tega 75 letnega starčka in za katerega je pač izključeno, da bi mogel biti ta starček, ki že komaj lazi pod teže svojih let, v Poštojci. Celotno to so očitali graničarjem, da pri svoji službi večkrat spregledajo ženske, ki tihotapijo svilo. Pravijo, da imajo pač potrebne obmejne karte, kakor pravi tihotapska pesem. Toda, če hočemo biti nepristranski, moramo pač priznati, da takšna graničarska pomota, kakršna se je zgodila z omenjenim starčkom, še ni greh, kajti služba je služba. Morda bi bilo res bolje, da bi bila vedno le — pomota!

Nova Guineja - dežela posebne sorte

Tudi Nova Guineja, velikanška ladja, ki plava na Tihem oceanu, ni med najrevnejšimi deželami sveta. To velja posebno takrat, če upoštevamo njene naravne zaklade, ki se skrivajo pokopani pod zemljo. Rudno bogastvo vseh vrst, v veliki meri najbrž še neodkrito, vabi poželjivega tujca, da si tu nakoplje svoje »sreče«. Ni samo zlato tisto, ki vabi na ta tihomorski otok, pač pa so tam tudi velika ležišča platine, srebra, osmija, iridija in velika zaloga zemeljskega olja najrazličnejše vrste. Rastejo pa na tem otoku tudi raznovrstne rastline, ki so jim že priznali svoj veliki pomen v zdravilstvu. Človek bi morda pomislil, kako je to mogoče, da je na enem samem otoku zakopanega toliko bogastva. Pa vendar to ni tako čudno, če pomislimo, da je Nova Guineja tako velika kakor sta n. pr. Anglija in Nemčija skupaj.

Na eni strani so dežele, ki hranijo v sebi velike zemeljske naravne zaklade, res srečne, vsaj tako bi dejal gotovo oni, ki v bogastvu gleda največjo srečo. Vendar pa nad temi »srečnimi«
pokrajinami ravno zaradi tega bogastva leži tudi črna senca, ki prinaša nemalo gorja in trpljenja vsem tistim, ki stikajo za novimi rudnimi žilami in ki jih tudi kopljejo. Gotovo ne bo res, da n. pr. tujec, ki stika za zemeljskimi zakladi po takih oddaljenih krajih, kakor je ravno Nova Guineja, tod sam koplje. Težo dneva ali boljše rečeno težo noči v temnih podzemskih rovinah, nosijo v veliki večini tamkajšnji domačini. Toda tudi ti divjaki, kakršni žive na velikem otoku sredi Tihga oceana, niso tako ponižni, da bi se dali po mili volji od tujcev izkoriščati. Dostikrat pride do večjih vstaj in takrat ima tamkajšnja vlada pač dovolj dela, da pomiri preveč vročkovne domačine. Takšni upori pa so dostikrat v veliki meri tudi vzrok, da izkopavanja rudnega bogastva na Novi Guineji bolj počasi napreduje, kakor bi morda kdo mislil, če ne morda želel. Prišlo je tudi že do pravcate vojne proti belim ljudem.

Za džunglo in prepadi zlata polja

Nek angleški dopisnik, ki se letos mudi na Novi Guineji, takole piše o tej nam skoraj popolnoma neznanem zemlji: Onstran gričev, ki leže za mestom Moresby, se razprostirajo obširna nahajališča zlata rude. Od ljudi in tuje civilizacije pa so ta zlata polja ločena z gosto džunglo, divjimi gorskimi potoki, preko katerih ni mostov in brvi. Ljudje tukaj mnogo trpe za malarijo, za tako imenovano mrzlico Dengue, za kožnimi boleznimi, za katere niti najnovejša zdravniška veda še ni iznašla nikakih zdravil, pa celo niti ne imena. Prevladuje silna, za tujca neznosna vročina, ki tolikokrat tudi zahteva svoj veliki delež pri teh žrtvah. Le redkokdaj v te neznane kraje dosepe kakšna važnejša novica, ki bi utegnila povzročiti nekakšno senzacijo, pa vendar je tod neprestano toliko nevarnosti za vsakovrstne nesreče. Priporočanje o skritih dolinah sredi tega otoka, kjer prihaja žareča ognjeniška lava z vso svojo grozoto na dan, se zdi kakor pravljica. Nič manj romantična pa ni zgodba o odkritju velikih nahajališč

zlata v Eddi Creeku. Pa je vendar vse to čista resnica.

Črno zlato

Težko kdo odhaja iz teh krajev brez hujših posledic, ki so se mu zarile v njegovo zdravje. Ko se je nekoč vračala iz notranjosti otoka proti severni obali skupina iskalcev zlata po tisoč in tisoč milij dolgi poti po džugli, je nekoč od teh ljudi našel ob nekem gorskem prepadu črno, v prah zmleto kamenito snov, ki je bila dovolj težka, da bi bila lahko tudi — zlato. Toda na kaj takega si ni upal nihče niti pomisliti, že zato ne, ker je bilo tega nenavadnega zmletega kamna tolike množine. Vendar pa je ta najdišče precej močno natrpal tega kamna v svoj nahrbtnik in ko ga je pokazal svojim tovarišem, so ti ugotovili, da to ni ničesar drugega, kakor neke vrste črno zlato. Ko je skupina raziskovalcev prišla spet po dolgi poti do civiliziranih ljudi, je ta srečni najditelj dobil za to nenavadno kamenito nič manj kot 425.000 dolarjev.

Vest o teh dosedaj neznanih ležiščih črnega zlata se je hitro razširila po vsem svetu. Kakor bi vsak pričakoval, tako se je tudi zgodilo. Takoj so se odpravile iz Avstralije, Amerike in Evrope večje skupine novih raziskovalcev, ki so hoteli kar tako čez noč na račun svoje drznosti obogateti. Mnogim pa se je zgodilo tudi marsikaj neprijetnega, na primer to, da so imeli takrat, ko so prispeli v Moresby le še toliko cvenka v žepu, da so lahko kupili najpotrebnejšo hrano.

Pot do nahajališč novoguinejske zlato rude je res bila in je v veliki meri še sedaj prava križeva pot. Edino prometno sredstvo, na katerega se lahko opiraš in kateremu se moraš tudi zaupati, če hočeš biti kdaj z zlatom osrečen, so noge. Poti ni nikjer. Treba je najeti ljudi, tamkajšnje domačine, da ti delajo eksozi gosto džunglo sproti pot.

Seveda tega ne delajo kar tako zastonj, pač pa jih moraš prav lepo plačati, če hočeš, da sploh gredo s teboj na nevarno pot. Večina teh iskalcev zlata si mora v času, ko hodi po teh divjih pokrajinah, na tesno zapeti pasove... Neprestano so v nevarnosti, da jih pograbi mrzlota ali še kakšna hujša bolezen, ki mu pot domov hitro skrajša. Takšne ekspedicije mora navadno nazadnje vlada sama poslati nazaj, odkoder so prišle, in je najbrž tudi vesela, da se jih iznebi, ko na Novi Guineji revežev tudi najbrž ne manika. Tujcev pa se vsak že tako rad iznebi. Pot od obale do zlatih rudnikov in nazaj je pot groze in smrti.

Seveda si človek v tako naprednem času, ko tehnika podira vse zapreke, zna tudi v teh mučnih novoguinejskih daljavah pomagati. Letala so bila kos že marsikakšni oviri. Vpeljali so tudi že kar redni letalski promet med severno obalo in rudnikom v Eddi Creeku. Letalo preleti od Salamaue, ki leži ob obali, do omenjenega rudnika v pičli uri. To pot bi sicer moral pešec hoditi celih štirinajst dni. Do 1. 1936 so letala prepeljala v Eddi Creek 39.600 potnikov in 28.760 ton najraznovrstnejše prtljage. Pa je vendar do danes še vedno več kot polovica tega »zlatega«
sveta neraziskanega. Bolj v gorah žive divja plemena, ki so kaj malo dovzetna

za vse civilizirane vragolije. Še pred dobrim mesecem se je zgodilo, da je to plemo pobilo neko skupino belih ljudi. Dvakrat na mesec preleti dvomotorno letalo od Salamaue do postajališča v Moresbyu to »malo«
celino.

Politika in izkoriščanje

Nova Guineja je v političnem oziru razdeljena v tri pokrajine. Več kot polovica je nizozemske in to zahodni del, severni del je avstralska mandatna pokrajina (nekoč je bila to nemška kolonija), južna pa se imenuje po svojih prebivalcih Papua in spada pod angleško nadoblast in jo upravlja Avstralska zveza. Le za Nizozemce bi se lahko reklo, da z enkrat se kar čakajo in se nič kaj ne trudijo, da bi zanesli tudi na ta otok svojo civilizacijo, dočim to ne velja za ostala dva dela novoguinejskega otoka. Nizozemci menda čakajo, da se jim posreči najti najboljši način, kako bi se dalo ves zemeljski zaklad na Novi Guineji najbolj rentabilno izkoristiti.

V gorah kot doma

Tudi v podnebnem oziru je Nova Guineja dežela posebne vrste. Vse leto pade 750 cm dežja. Včasih dežuje po cele mesece brez prestanka. Dostikrat se tudi dogodi, da silni nalivi odnesejo bogate uspehe stikalcev za zlato, čeprav so morali toliko žrtvovati, preden so sploh prišli do zlatih žil. Neizmerne pokrajine so včasih prava blatna jezera.

Vsa novoguinejska mesta leže precej visoko, to pa zaradi tega, ker se na ta način ljudje pač obranijo pred nadležnimi moskiti. Na teh višinah tudi ni nobene nevarnosti, da bi se razpasle tako hitro kakšne bolezni, posebno pa ne tifus, ki tako rad kraljuje po tamkajšnih dolinah. Po teh višinah je tudi dovolj cvetja, med katerim se posebno tujec počuti bolj domačega. Človek, ki po naporni poti preko džungle pride v ta mesta, najde tu kar nekaj odpočitek, če vidi okoli sebe, kako poganja rododendron in kako v bližini žvižga svojo fantovsko pesem črni kos. Višje nad temi, nam neznanimi mesti, pa se vzpenjajo močne gore preko tri tisoč metrov visoko. Na nje so se pripeli celo ledeniki, ki jih bogato zalaga večni sneg in ki jih je človekovo oko prvič zagledalo takrat, ko je pokukalo iz kabine jeklenega zračnega ptiča.

Komunizem - ognjišče nemoralnosti

Nemoralnost je bistvo komunizma; zahtevata jo dosledno izvajanje njegovih načel in način njegovega razširjanja. Saj je vsak, zlasti pa še mladina, navdušen za tako gibanje, ki ne postavlja nobenih navedenih meja. Rdeči vodje smatrajo za potrebno dovoljevati mladini vse izgrede njenih strasti, ter jo k temu še z govori podžigajo.

Zenski komunistični kongres v Parizu je že leta 1924 sklenil, da je »družina meščanska ustanova, katero je treba uničiti. Zena, ki ljubi svoje otroke, se v ničemer ne razlikuje od živalskih samic.«

Moskovska »Pravda«
sama toži nad strašno

propalostjo mladine. Vse, kar se hoče protiviti najnižjim nagonom, »je meščansko«, torej nasprotno komunizmu, zato je treba iti preko takih ovir, jih pogaziti.

Zato je pravi neuspeh komunizma v tem, da so se dali preslepiti nizkotnim in tako izgubili izpred oči ona načela, ki naj bi odločala o usodi in bodočnosti vsega naroda.

Sodni postopek proti duhovnikom v Nemčiji

Dunajski časnik »Reichspost«
je objavil neki proces, ki ga je imelo sodišče v Baden-Baden proti nekemu duhovniku, ki je menda počenjal nesramnosti z nekim slaboumnikom. Duhovnikov zagovornik je trdil, da nikakor ni mogoče zaslišati pričevanja slaboumnega, ker sploh ne ve, kaj govori. Sodišče pa je vztrajalo pri tem, da se pričazasliši. Zagovornik torej vpraša: »Kolikokrat sem bil jaz nesramen proti tebi?«
Priča odgovori, kakor so jo naučili: »Dvakrat ali trikrat.«
In oni tam?, vpraša advokat in pokaže na predsednika sodišča. »Kakih desetkrat!«
se glasil odgovor. Splošno razburjenje! Zagovornik je radi tega zgubil službo in vsako pravico nadaljnjega izvrševanja svojega poklica (Sibeniški »Katolik«
27. jun. t. l.). To je lep primer, česa vsega se ne loti slepo sovraštvo do Cerkev, da bi jo oblatilo. (g)

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo deset dinarjev.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 6. julija: 12.00 Kmečka godba, kmečki ples (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14.00 Vreme, borza — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Dalmacija ob koncu 19. stol. (dr. J. Nač) Zagreb — 19.50 Deset minut zabave — 20.00 »The Boswell sisters«
pelo (plošče) — 20.10 Strokovna vzgoja valencev (g. ing. arh. Rado Kregar) — 20.30 Viholinski koncert: g. prof. Karlo Rupel, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 21.10 Zbor pravih učiteljev (plošče) — 21.30 Skladbe finske skladateljice Janna Sibeliusa (Radijski orkester) — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Mojstri ritma (plošče) — Konec ob 23. uri.

Drugi programi

Torek, 6. julija: Belgrad: 20. Operni orkester — Zagreb: 20. Večerni koncert: 21. Violina; 21.30 Orkestralni koncert — Dunaj: 19.40 Zdraviliški koncert: 20.40 Igra: 22.20 Orkestralni koncert — Budimpešta: 19.45 Igra: 21.15 Vojaška godba: 23. Ciganska glasba — Trst-Milan: 17.15 Planinski koncert: 21. Igra — Rim-Bar: 21. Orgle; 21.30 Pihalna — Praga: 10.05 Vojaška godba; 20.25 Smetanov sinfonični orkester »Domovina«
— Varšava: 30.00 Laska in plesna glasba; 22. Madjarske pesmi — Köln: 20.10 Gadenov koncert — Strassbourg: 21.30 Opereta »Venisa«
— Bukarešta: 20.30 Sinfonični koncert.

Naročajte Slovenski dom!

Skozi gost špalir gledalcev se se je vil pogreb čez Marijin trg

Skočje, ministra dr. Korošec in dr. Krek ob grobnici nadškofa Jegliča.

LJUBEZEN, KI UBIJA

Videl sem samega sebe, kako mu skočim za vrat s krikom: »morilec!«
in ga z mučenjem hočem prisiliti do priznanja. Kako potem naročam gospodu Masolleu, naj začne znova s preiskavo na moje stroške in kako prihaja gospod Masolle na očiščno stanovanje s podatki, ki sem mu jih dal jaz. Zdelo se mi je, da že držim očima in da ga bom zavlekel v kako zapuščeno hišo v predmestju ter ga tam držal zaprtega, dokler ne prizna zločina.

Duh se mi je izgubljal v zmedenih mislih, ki jih je še bolj podžigala zavest, da ne morem nič storiti.

Tudi on je moral preživljati take ure, kadar mene ni bilo pri njem. Moral je kovati sto in sto načrtov in jih znova spet zmetati. Izpraševal se je najbrž: »Kaj ve ta človek o meni?«
Odgovor je bil vse dolge ure eden in isti in enako dvomljiv: »Vse ve; da nič ne ve! — Kaj torej namerava?«
... Iz tega je spet moral sklepati, da bom jaz naredil vse, kar je v moji moči ali pa da ne bom naredil nič. Ta negotovost ga je mučila s prav tako silo kakor mene. Dokler sva bila skupaj, je resničnost bila močnejša od vseh strahot. Sedela sva in se gledala iz obraza v obraz ter se opazovala, kakor dve divji zveri, ki se hočeta napasti. Vsa od naju je dobro vedel, kaj ve drugi o njem. On ni mogel meni pokazati svojega ne-

zaupanja docela, ne jaz njemu svojih sumov. Ugotovila sva le, da nisva za las napredovala od prvega pogovora takrat, ko sem se jaz vrnil iz Compiégnea.

Tiste mesece sem bil obsojen na to, da sem prazno, brezuspešno opazoval njegov značaj. Pazil sem na vse malenkostne podrobnosti in slučajna znamenja, ki bi mi mogla pokazati pravo pot. A nisem prišel nikamor naprej.

Večkrat sva jahala v gozd skupaj. To je bilo čisto nasprotno najinim prejšnjim navadam. On je prišel po mene, ne da bi se bila kdaj kaj domenila. Teman nagon naju je vlekel skupaj, da nisva mogla biti drug brez drugega.

Ko sva jahala in govorila razne brezpomembne reči, sem ga opazoval in videl, da je konja mučil in ravnal z njim tako trdo in brezsrčno, da sem se na vsakem sprehodu bal, da ga bo žival vrгла raz sebe, čeprav je bil izboren jezelec. Tako, kakor je delal s konjem, je delal tudi z življenjem. Mučil in upogibal je vse ljudi okrog sebe po svoji volji. Bil je brezobziren in prepirljiv, da bi človek mislil, da njegova usta ne poznajo besede »oprostite«. Na zunaj je bil res olikan, umerjen in te dve lastnosti sta mu prinesli ugled in vplivno mesto v pariški družbi. Toda pod to zunanjo obliko se je skrivala kruta moč in brezobzirna volja. Njegovo junaštvo v vojski leta 1870 ni bilo nič drugega, kakor samo izbruh te prirojene divjosti.

Drugič se mi je zdelo, da so ti izruhi krutosti le izraz obupa, v katerem je živel pod krinko zadovoljnosti in srečnega življenja. A odkod je izvirala ta obupa? Ali je bil samo posledica njegovega uničenega telesnega zdravja?

Opazoval sem njegovo postavo, ko sem dirjal na njegovi strani in sem skušal dognati, ali je kaka zveza med njegovo postavo in med opisi zločincev, ki sem jih bral v raznih knjigah. Tam je bilo vse razloženo, kako že na zunaj vidimo in lahko spoznamo, če je človek zločinec.

Njegovo telo je bilo za šibkega človeka skoraj premočno. Roke je imel zelo razvite in naprej stoječa spodnja čeljust mu je dajala trdosrčen izraz. Premočno razvita spodnja čeljust je vedno znak zločinske, pokvarjene narave. Palec na roki je imel zelo dolg in debel. Zdelo se je, da ga vedno skuša skriti.

Seveda, zanesljivega nisem mogel iz vsega tega nič uganiti.

Potem sem razmišljal o očimovi rodbini. V njej je bilo precej nesrečnih ljudi. Njegov stric se je ustrelil. Brat se je utopil, ko je zapil vse premoženje. Bil je zaprt in je pobegnil. Prekletstvo je viselo nad vso njegovo družino.

Tako sva jahala drug ob drugem molče, in se zatapljala vsak v svojih temnih mislih.

Včasih sva se po sprehodu vrnila na njegovo stanovanje. Med pogovori sem ga vedno pozorno opazoval in sem se čudil, kako je znal samega sebe obvladati. Včasih mi je ta njegova sposobnost bila trn v peti, ker sam

nisem znal prikriti niti ene misli in čustva. Zdal se mi je vse to zdelo zanimivo.

O sebi ni hotel nikdar ničesar razodeti. Molčal je celo o najbolj navadnih stvareh, ki so se tikale njega in matere. Nikdar mi ni povedal, pri kom je bil na obisku, ne koga je srečal, ne kaj je bral, ne kakšne načrte ima. Najbrž je videl pred seboj vse daljnje posledice, ki bi jih mogla povzročiti najmanjša njegova beseda.

Po vseh teh opazovanjih sem prišel do zaključka, da je očim prav za prav zelo nevaren človek.

Polagoma sem odkril še marsikaj zanimivih reči. Zelo natanko je na primer poznal vse, kar se je tikalo sodnega zdravništva.

Tisto zimo je bila pred porotniki neka velika razprava. Ko smo se nekoč pogovarjali v družbi o njej, mu je kar na lepem ušlo iz ust zanimivo priznanje. Povedal je dan izpred mesec, ko so prijeli glavnega morilca nekega doktorja. Šel sem nalašč gledati v koledar: ujemalo se je!

Kako se je moral ta čudni človek baviti z vsemi temi stvarmi. Začel sem verjeti doktorju Masolleu, ki je pravil, da zločinca sili vest, da se ne prestano vrača na kraj, kjer je moril, da prihajajo morilci v mrtvašnice, da vidijo mrtva trupla svojih žrtv, da iščejo ljudi, o katerih sumijo, da kaj vedo, da natanko prebirajo liste, ki pišejo o njihovih zločinih, da prav tako skrbno zasledujejo razprave o vseh podobnih grozodejstvih.